

ENDELIG TILSYNSRAPPORT

VEDTAK MED PÅLEGG OM RETTING

Skolens aktivitetsplikt for å sikre at
elevene har et trygt og godt skolemiljø

Stange kommune - Hoberg skole

Sammendrag

Vi har ført tilsyn med Stange kommune og Hoberg skole. Temaet for tilsynet er skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø. Formålet med tilsynet er bedre regelverksetterlevelse på disse områdene slik at elevene i en størst mulig grad kan oppleve et trygt og godt skolemiljø.

Varsel om tilsyn ble gitt i brev av 25.06.20. Dokumentasjon ble oversendt Statsforvalteren innen fristen den 18.09.20. Våre vurderinger og konklusjoner er basert på egenrevisjoner i RefLex og skriftlig dokumentasjon, i tillegg til observasjoner/informasjon fra intervju med elever, ansatte og rektor ved skolen den 29.10.20. Videre er det gjennomført en kort avklaringsamtale med rektor den 16.11.20. Sluttmøte ble holdt den 04.12.20, og kommunen kom med sine kommentarer til foreløpig rapport i brev datert 16.12.20. Se ellers «dokumentasjonsgrunnlaget» som er vedlagt denne rapporten.

Avdekkede regelverksbrudd, status på rapporten og veien videre

Statsforvalterens tilsyn med Hoberg skole sitt arbeid med aktivitetsplikten har avdekket brudd på regelverket på følgende områder:

- Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø
 - Plikten til å varsle (2.4)
- Plikten til straks å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber ved skolen krenker en eller flere elever
 - Plikten til å varsle (3.1)
 - Plikten til å undersøke (3.4)
- Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak
 - Informasjon om at elever og foreldre kan melde sak til Statsforvalteren (4.6)

Kommunen har mottatt en foreløpig tilsynsrapport og har uttalt seg innen fristen. På bakgrunn av kommunens uttalelse har vi gjort noen endringer i rapporten. Det er gjort endring i én av konklusjonene og korreksjonspunktene. Statsforvalteren fatter med dette vedtak med pålegg om retting. Kommunen har rettefrist til 15.03.2021, se mer om dette til slutt i denne rapporten.

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
1. Innledning.....	7
1.1. Kort om kommunen	7
1.2. Om gjennomføringen av tilsynet.....	8
1.3. Avklaringer og definisjoner	8
1.4. Om denne rapporten – sett i lys av kommunens kommentarer til foreløpig rapport	9
2. Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.....	10
2.1. Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?	10
Rettslige krav	10
Statsforvalterens observasjoner	10
Statsforvalterens vurderinger	11
Statsforvalterens konklusjon.....	11
2.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever med en særskilt sårbarhet?	11
Rettslige krav	11
Statsforvalterens observasjoner	12
Statsforvalterens vurderinger	14
Statsforvalterens konklusjon.....	15
2.3. Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig? 15	
Rettslige krav	15
Statsforvalterens observasjoner	16
Statsforvalterens vurderinger	16
Statsforvalterens konklusjon.....	18
2.4. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	18
Rettslige krav	18
Statsforvalterens observasjoner	18
Statsforvalterens vurderinger	20
Statsforvalterens konklusjon.....	21
2.5. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?.....	21
Rettslige krav	21

Statsforvalterens observasjoner	22
Statsforvalterens vurderinger	22
Statsforvalterens konklusjon.....	23
2.6. Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller?.....	23
Rettslige krav	23
Statsforvalterens observasjoner	23
Statsforvalterens vurderinger	23
Statsforvalterens konklusjon.....	23
2.7. Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?	24
Rettslige krav	24
Statsforvalterens observasjoner	24
Statsforvalterens vurderinger	25
Statsforvalterens konklusjon.....	26
2.8. Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?	26
Rettslige krav	26
Statsforvalterens observasjoner	26
Statsforvalterens vurderinger	27
Statsforvalterens konklusjon.....	27
2.9. Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?	27
Rettslige krav	27
Statsforvalterens observasjoner	28
Statsforvalterens vurderinger	28
Statsforvalterens konklusjon.....	29
2.10. Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?	29
Rettslige krav	29
Statsforvalterens observasjoner	30
Statsforvalterens vurderinger	30
Statsforvalterens konklusjon.....	31
3. Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever	32
3.1. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?	32
Rettslige krav	32

Statsforvalterens observasjoner	32
Statsforvalterens vurderinger	33
Statsforvalterens konklusjon.....	34
3.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks? 35	
Rettslige krav	35
Statsforvalterens observasjoner	35
Statsforvalterens vurderinger	35
Statsforvalterens konklusjon.....	35
3.3. Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	36
Rettslige krav	36
Statsforvalterens observasjoner	36
Statsforvalterens vurderinger	36
Statsforvalterens konklusjon.....	36
3.4. Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?	37
Rettslige krav	37
Statsforvalterens observasjoner	37
Statsforvalterens vurderinger	38
Statsforvalterens konklusjon.....	38
3.5. Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?	39
Rettslige krav	39
Statsforvalterens observasjoner	39
Statsforvalterens vurderinger	39
Statsforvalterens konklusjon.....	39
4. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak.....	40
4.1. Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?	40
Rettslige krav	40
Statsforvalterens observasjoner	40
Statsforvalterens vurderinger	40
Statsforvalterens konklusjon.....	41
4.2. Får eleven og foreldrene som saken gjelder, aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den? 41	
Rettslige krav	41

Statsforvalterens observasjoner	41
Statsforvalterens vurderinger	41
Statsforvalterens konklusjon.....	42
4.3. Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?	42
Rettslige krav	42
Statsforvalterens observasjoner	42
Statsforvalterens vurderinger	42
Statsforvalterens konklusjon.....	42
4.4. Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?	43
Rettslige krav	43
Statsforvalterens observasjoner	43
Statsforvalterens vurderinger	44
Statsforvalterens konklusjon.....	44
4.5. Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?	44
Rettslige krav	44
Statsforvalterens observasjoner	45
Statsforvalterens vurderinger	45
Statsforvalterens konklusjon.....	45
4.6. Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten?	45
Rettslige krav	45
Statsforvalterens observasjoner	46
Statsforvalterens vurderinger	46
Statsforvalterens konklusjon.....	47
5. Våre reaksjoner	47
5.1. Pålegg om retting	47
5.2. Oppfølging av påleggene	48
6. Dere har rett til å klage.....	48
7. Vedlegg – liste over dokumentasjon	48

1. Innledning

Vi fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 30.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven. I tilsynet behandler vi personopplysninger. Les mer om vår behandling av personopplysninger på www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/tilsyn/.

1.1. Kort om kommunen

Stange kommune er en kommune i Hamarregionen og ligger geografisk plassert sør for Hamar. Hamarregionen består i tillegg av Hamar, Løten og Ringsaker kommuner.

I Stange kommune er det 9 barneskoler og 3 ungdomsskoler.

Hovedmål for oppvekstområdet er gode læringsresultater og godt læringsmiljø og dette ønsker Stange kommune å ivareta gjennom en helhetlig tenkning og utvikling fra barnehagen og gjennom hele grunnskoleløpet. Barn og familie skal gjennom helhetlige og koordinerte tjenester bedrive helsefremmende og forebyggende arbeid blant barn og unge.

Kommunedelplan for oppvekst 2016-2021 har tittelen «Framtida er nå». I planen viser kommunen til at det overordnede oppdraget er økte læringsresultater og godt lærings- og oppvekstmiljø. Videre sier planen at felles mål for barnehager og skoler i Stange er å skape en kultur for læring og dannelse gjennom kvalitet og tilpasning i oppvekstsektoren: *Elevene i Stangeskolen skal utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger for å kunne mestre livene sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. De skal få utfolde skaperglede, engasjement og forskertrang.*

De overordnede målsettingene for Stangeskolene er

- økt læringsresultat
- et godt lærings- og oppvekstmiljø

Hoberg skoles profil er *Kunnskap, Trygghet, Samarbeid og Fysisk aktivitet.*

Hoberg skole ligger nord i Stange kommune, i Øvre Bekkelaget og er den største barneskolen i Stange kommune. Ved Hoberg skole er 333 elever og 56 ansatte. 112 barn benytter seg av tilbudet ved SFO (tall hentet fra GSI 2020/2021)

Hoberg skole er en praksisskole og mottar lærerstudenter hvert år.

1.2. Om gjennomføringen av tilsynet

Varsel om tilsyn ble gitt i brev av 25.06.20. Dokumentasjon ble oversendt Statsforvalteren innen fristen 18.09.20. Våre vurderinger og konklusjoner er basert på egenvurderinger i RefLex, skriftlig dokumentasjon samt intervjuer med ansatte ved Hoberg skole den 29.10.20.

Skolens aktivitetsplikt for å sikre at elevene har et trygt og godt skolemiljø er temaet for tilsynet. Vi har kontrollert følgende undertemaer:

1. Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven § 9A-4, 1-5 ledd.
2. Plikten til å varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever, jf. opplæringsloven § 9A-5.
3. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak, jf. opplæringsloven § 9A-4 6 og 7 ledd.

Formålet med tilsynet er bedre regelverksetterlevelse på disse områdene slik at elevene i en størst mulig grad kan oppleve et trygt og godt skolemiljø. Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

1.3. Avklaringer og definisjoner

Med regelverket mener vi opplæringsloven med forskrifter og andre lover og forskrifter som gjelder for skolen innenfor det området vi kontrollerer. Særlig aktuelle er forvaltningsloven og barnekonvensjonen.

Virkeområdet for kapittel 9 A er skolen, skolefritidsordningen (SFO) og leksehjelpstilbudet. I dette tilsynet omfatter skolemiljø det psykososiale skolemiljøet og ikke det fysiske skolemiljøet.

At rektor skal sikre at skolen oppfyller et krav i regelverket, betyr at rektor må ha bestemt en fast fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Dette er nødvendig der regelverket gir skolen et handlingsrom for hvordan skolen skal oppfylle kravet, slik at skolen selv må operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke et krav at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen. Rektor må i tillegg følge opp at de som jobber på skolen, bruker fremgangsmåten i praksis.

I noen tilfeller har ikke skolen et handlingsrom for hvordan skolen skal oppfylle kravet, fordi fremgangsmåten er gitt. At rektor skal følge opp at skolen oppfyller et krav i regelverket, betyr at rektor må forsikre seg om at den gitte fremgangsmåten blir oppfylt i praksis på skolen. Eksempel: «Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?». Her følger fremgangsmåten av aktivitetsplanen, men rektor må følge opp at skolen gjør det som følger av aktivitetsplanen.

At rektor skal sørge for at et krav blir oppfylt, betyr at oppgaven er av en slik art at det ikke er nødvendig med en fast fremgangsmåte. Dette kan gjelde mindre oppgaver eller aktiviteter. Eksempel: «Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?» Det kan i tillegg gjelde større oppgaver hvor det er unaturlig med en fast fremgangsmåte. Eksempel: «Jobber

rektor for at skolen skal praktisere holdninger og verdier som bidrar til et inkluderende og trygt skolemiljø?»

Kravene om at rektor skal sikre, følge opp eller sørge for noe, er alle utslag av rektors plikt til å arbeide systematisk slik at kravene i loven blir oppfylt. Når kontrollspørsmålet ikke inneholder krav om at rektor skal sikre, følge opp eller sørge for noe, betyr det at vi ikke skal vurdere det systematiske arbeidet til rektor, men kun vurdere om skolen oppfyller kravet i praksis.

1.4. Om denne rapporten – sett i lys av kommunens kommentarer til foreløpig rapport

Statsforvalteren viser til Stange kommune sine kommentarer til foreløpig rapport datert 15.12.2020. Kommentarene er listet opp i 8 punkter. Punktene refererer til både faktum og vurderinger. Vår vurdering av kommentarene i punktene 3-7 er beskrevet under tilhørende kontrollspørsmål.

Vår vurdering av kommentarene i punktene 1, 2 og 8 er følgende:

s.23 under «Statsforvalterens vurderinger. Ut fra opplysninger i tilsynet får vi inntrykk av at rektor er kjent med sin plikt til å varsle rektor...» Her menes ...at rektor er kjent med sin plikt til å varsle skoleeier.

Statsforvalteren tar kommunens presisering til etterretning og har endret ordlyden i rapporten.

s. 25 siste avsnitt: «Det opplyses om...» Skolen har hatt assisterende rektor i lang tid. For å unngå misforståelser ber vi om at setningen endres til: Fra skoleåret 2019-2020 fikk skolen ny assisterende rektor. I den forbindelse ble utøving av oppfølgingsansvaret endret

Statsforvalteren tar kommunens presisering til etterretning og har endret ordlyden i rapporten.

s. 2 Sammendrag: «Statsforvalterens tilsyn med Hoberg skole sitt arbeid med aktivitetsplikten har avdekket lovbrudd på følgende områder» Formålet med tilsynet er bedre regelverksetterlevelse på områder som handler om elevenes skolemiljø. Aktivitetsplikten er slik vi ser det, tydelig og kontinuerlig kommunisert til alle skolens ansatte. Vi er enig i at skolen skal arbeide for en bedre regelverksetterlevelse. Arbeid med skolemiljø krever trening, refleksjon og veiledning over tid for at framgangsmåter og felles praksis skal forankres hos alle ansatte. Vi er derfor uenig i at disse avvikene beskrives som lovbrudd og ber om at dette endres til regelverksbrudd i den endelige rapporten.

Statsforvalteren tar kommunens tilbakemelding til etterretning og har endret ordlyden i rapporten. Endringen i ordlyd medfører ingen realitetsendring.

2. Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Aktivitetsplikten er beskrevet i opplæringsloven § 9 A-4. Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

2.1. Har alle som jobber på skolen, kunnskap om at det er elevens subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-2 og 9 A-3 andre ledd.

Alle som jobber på skolen, skal være oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Statsforvalterens observasjoner

I egenrevisningene og intervjuene framkommer det at ansatte tar utgangspunkt i at det er elevenes subjektive opplevelse som avgjør om en elev har et trygt og godt skolemiljø. Det framkommer også at ansatte har fått kunnskap om dette på planleggingsdagene hver høst når rektor går gjennom aktivitetsplikten og viser hvordan den skal forstås. Rektor oppgir at renholdere og vaktmester er inkludert når denne informasjonen gis. Rektor skriver i egenrevisningen at alle ansatte signerer på deltakelse som en del av skolens internkontroll. Videre opplyser rektor at vikarer og studenter får tilgang til samme informasjon og signerer på at den er lest.

I intervjuene med lærere og andre ansatte kommer det fram informasjon om at skolen har en «Ansatteperm». Tilsynet har fått den forelagt. Permen er å forstå som et oppslagsverk og håndbok for alle som arbeider ved Hoberg skole. Den inneholder planer, rutiner og prosedyrer for skolens drift, inkludert rutine for å sikre elevene rett til et trygt og godt skolemiljø. Rutinen heter «Å høre til».

Rutinen «Å høre til» angir hvem som omfattes av aktivitetsplikten i tre punkter; alle som har arbeidskontrakt, alle som oppholder seg regelmessig på skolen og studenter og vikarer. Dokumentasjonen viser at skolen har utarbeidet et eget informasjonshefte til vikarer og studenter, og som blant annet gir informasjon om aktivitetsplikten, jf. § 9A-4.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet vurdere om skolen oppfyller kravet i praksis.

Alle som jobber på skolen, må ha eller få kunnskap om at det er elevenes subjektive opplevelse av skolemiljøet som avgjør om elevens rett til et trygt og godt skolemiljø er oppfylt eller ikke. Dersom elevens rett ikke er oppfylt, inntreer skolens aktivitetsplikt. Alle som arbeider ved skolen eller som utfører en tjeneste er omfattet av kravet om å ha kunnskap om elevens subjektive opplevelse og de skal få kunnskap om betydningen av elevens subjektive opplevelse. Hvem som omfattes av aktivitetsplikten beror på en tolkning av ordlyden «alle som arbeider på skolen» i § 9 A-4 første og andre ledd. I brev fra KD av 26.oktober 2017 fremkommer det at eksempelvis helsesøster og ansatte ved PPT er omfattet av aktivitetsplikten. Jf. Prop 57 L er alle som oppholder seg på skolen regelmessig omfattet av aktivitetsplikten, dette vil omfatte eksempelvis renholdere og vaktmestere.

På bakgrunn av det som framkommer i intervju og i egenvurderingene mener Statsforvalteren det er sannsynliggjort at ansatte ved Hoberg skole tar utgangspunkt i elevens subjektive opplevelse som det avgjørende for om eleven har et trygt og godt skolemiljø. Statsforvalteren vurderer også at rektors praksis med sitt jevnlige informasjonsarbeid, setter ansatte ved skolen, alle som oppholder seg regelmessig på skolen, her inkludert vikarer og studenter, i stand til å forstå og handle i tråd med bestemmelsen.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at alle som jobber ved Hoberg skole har kunnskap om at det er elevenes subjektive opplevelse som avgjør om eleven har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9A-2 og 9A-3 andre ledd.

2.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever med en særskilt sårbarhet?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 første og syvende ledd.

Alle som jobber på skolen, skal være oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dere skal følge spesielt godt med på sårbare elever. Dere må skaffe dere informasjon fra elevene om hvordan de opplever skolemiljøet. Det er elevenes egne subjektive opplevelse av skolemiljøet som er avgjørende. Dere skal dokumentere hvordan dere følger med. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal følge med, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor gitt alle som jobber på skolen kompetanse slik at de kan gjenkjenne tegn på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Stange kommune har utarbeidet en plan for å sikre elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø. Planen kalles «Å høre til» og beskriver de ulike paragrafene i kapittel 9A i opplæringsloven. Planen er todelt, en felles del for Stangeskolene og en del for Hoberg skole spesielt. Fellesdelen beskriver hvordan den enkelte skole i Stange kommune skal settes i stand til å kunne oppfylle sine plikter etter § 9A-4. I den skolespesifikke delen som gjelder Hoberg skole finner vi beskrivelser av hvordan skolen skal følge med på endringer i atferd hos enkeltelever og endringer i klasser- eller skolemiljøet. Videre pekes det på ulike forhold og kjennetegn som alle ved skolen må være spesielt oppmerksomme på. Planen viser også til, eksplisitt i et eget avsnitt, særskilt sårbare elever og hvordan det skal følges med. Det vises til Udirs fire faktorer og mulige kjennetegn på sårbarhet.

Hoberg skole har utarbeidet et informasjonshefte til vikarer og studenter ved skolen. Infoheftet er lagt fram som dokumentasjon i tilsynet. Vi ser at inspeksjonsrutinene ved skolen inneholder en presisering om at alle voksne som har tilsyn, plikter å følge gjeldende retningslinjer når det gjelder undersøkelse, varsling og inngripen i situasjoner.

Rektor og ansatte svarer ja på spørsmålet i egenvurderingen. Rektor har skolemiljø og skolens aktivitetsplikt som fast tema årlig på planleggingsdagene ved skolestart. Alle ansatte ved skolen deltar på plandagene. Dette bekreftes av alle ansatte, både i egenvurderingene og i intervjuene.

Er de som jobber på skolen kjent med hvilke forhold som kan gjøre eleven særskilt sårbar?

I egenvurderingene svares det både ja og nei på spørsmålet om rektor har sørget for at alle som arbeider ved skolen er kjent med hvilke forhold rundt eleven som kan gjøre det særskilt sårbart. Redegjørelsene i egenvurderingene fra ansatte viser at de er kjent med forhold som kan definere en elev som særskilt sårbar og de viser til rutinen «Å høre til». Redegjørelsen fra rektor viser at tema særskilt sårbarhet ikke har vært tatt opp på generelt grunnlag. Imidlertid skriver rektor at temaet særskilt sårbare elever ofte er drøftet på fellestid med ansatte. Rektor viser til beskrivelsen i rutinen «Å høre til».

Gjennom intervjuene med ansatte og med rektor kommer det fram eksempler på hva som kan gjøre en elev særskilt sårbar. Eksemplene som gis er endring i atferd, endring i hjemmeforhold, elever som trekker seg vekk fra lek, ikke-deltakende elever, grader av aggressivitet, endring i venneflokk.

Ansatte forteller i intervju at drøftinger knyttet til særskilt sårbarhet ofte gjøres på trinnteam og på fellestid.

Følger rektor opp at alle som jobber ved skolen i praksis er oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har det bra og følger spesielt godt med på elever som kan være særskilt sårbare?

I egenvurderingen svarer rektor ja på spørsmålet om alle alltid følger med på om den enkelte elev har et trygt og godt skolemiljø. Han viser til rutinen «Å høre til» for ulike måter skolen følger med på elevene sitt skolemiljø, både overfor den enkelte elev og for

skolemiljøet generelt. Ansatte svarer også ja i egenvurderingen og viser til ulike måter å følge med på. Eksempler som trekkes fram er elevsamtaler, dialog mellom ansatte og daglig utveksling av informasjon om elever, inspeksjon, overgangsrutiner og høy voksentetthet, elevlogger og logg som ansatte utarbeider.

I intervju trekker ansatte fram ulike metoder skolen bruker for å følge med på elevenes skolemiljø. Det vises til «Å høre til» og de ulike undersøkelsesmetodene som er angitt der og som skolen er forpliktet til å gjennomføre.

Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon fra elevene om hvordan de har det på skolen?

I egenvurderingene og i intervjuene kommer det fram at skolen innhenter informasjon fra elevene gjennom ulike kanaler. Det vises til elevundersøkelsen hver høst, undersøkelser i Kultur for læring, observasjon i friminutt, sosiometrisk kartlegging og relasjonskartlegging elev-voksen. I tillegg får vi i intervjuene informasjon om «sos.komp.time», en time alle trinn på skolen har hver uke for oppøving i sosial kompetanse. Det opplyses at det i denne timen tas opp ulike temaer knyttet til skolemiljø, og der det arbeides med sosiale mål for klassen.

Ansatte og rektor viser til skolens årshjul, der tidspunkt for når de ulike kartleggingene og undersøkelsene skal gjennomføres framkommer. Årshjulet er lagt ved som dokumentasjon i tilsynet.

Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø?

Rutinen «Å høre til», både i generell del og i den spesifikke delen for Hoberg skole omtaler dokumentasjonsplikten. Den skolespesifikke delen gir en beskrivelse av hva dokumentasjonsplikten innebærer for skolen. Det gjelder *hva* som skal dokumenteres, *hvem* som har ansvar for å dokumentere, eksempler på dokumentasjon og arkivering av dokumentasjonen. Under overskriften *Dokumentere hva som har blitt gjort* finner vi en punktvis opplisting av eksempler på dokumentasjon.

I tilsendt dokumentasjon finner vi momentmal for dokumentasjon i 9A-saker. Malen inneholder punktvis de ulike delpliktene i aktivitetsplikten og framstår selvinstruerende der den angir at hver delplikt skal dokumenteres gjennomført. Gjennom intervju og egenvurdering får vi informasjon om at malen er kjent og i bruk i skolemiljø saker.

Ansatte informerer om at kontaktlærer fører logg over hva som er tatt opp på elevsamtalene. Videre framkommer det opplysninger om at i dokumentasjonen fra utviklingssamtalen blir registrert at elevsamtalene er gjennomført. Dokumentasjon på utviklingssamtalen arkiveres på elevens saksmappe.

Rektor opplyser i egenvurderingen at skoleomfattende undersøkelser, kartlegginger, elevsamtaler og utviklingssamtaler, samt sosiogram og relasjonskartlegging dokumenteres skriftlig.

Videre får vi opplyst at ansatte skrives logg ved observasjoner, samt at elever skriver logg i ulike sammenhenger.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere rektors plikt til å arbeide systematisk og om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Det er ikke krav om at fremgangsmåten skal være skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Det er en del av rektors ansvar gjennom det systematiske arbeidet at de ansatte har den nødvendige kompetansen til å se hvilke omstendigheter de må følge opp videre gjennom bl.a. undersøkelser. Elever som ikke opplever å ha et trygt og godt skolemiljø kan uttrykke dette på ulike måter. Rektor må sikre at de ansatte har kompetanse til å gjenkjenne disse tegnene. De må ha kompetanse i å vite hva de skal se etter og hvordan de skal følge med.

Har rektor gitt alle som jobber på skolen kompetanse slik at de kan gjenkjenne tegn på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Både gjennom egenvurderingen og intervjuene ser vi at ansatte er samstemte i sine tilbakemeldinger på at de har fått kompetanse på kjennetegn om en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Ved at rektor benytter planleggingsdager ved skolestart til informasjonsarbeid og at alle ansatte er målgruppe på slike dager, vurderer Statsforvalteren at rektor ved Hoberg skole har gitt alle som arbeider ved skolen kompetanse slik at de kan gjenkjenne tegn på at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø.

Er de som jobber på skolen kjent med hvilke forhold som kan gjøre eleven særsilt sårbar?

På bakgrunn av det som framkommer i egenvurderingene og informasjon fra intervjuene ser vi at ansatte har kompetanse i å kunne gjenkjenne tegn på særsilt sårbarhet hos elever. Ansatte er også samstemte i at tematikken ofte blir drøftet på trinnteam og på fellesmøter. Både egenvurderingen og intervjuene er tydelige på at rutinen «Å høre til» angir definisjon av begrepet.

Rektor svarer nei i sin egenvurdering og begrunner det med at han ikke har tatt opp temaet generelt, men at temaet flere ganger har vært tatt opp i fellestid og da gjerne knyttet til enkeltelever.

Statsforvalteren mener at skolen har en praksis som bidrar til at alle på skolen har kompetanse på hvilke forhold som kan gjøre en elev særsilt sårbar. Vi har fått oppgitt at ikke alle ansatte deltar på fellestid, men vi registrerer at organisering av team omfatter alle ansatte som har et arbeid ved skolen.

Vi vurderer dermed at alle som arbeider ved Hoberg skole er kjent med hvilke forhold som kan gjøre en elev særsilt sårbar.

Følger rektor opp at alle som jobber ved skolen i praksis er oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har det bra og følger spesielt godt med på elever som kan være særsilt sårbare?

I egenvurderingen og i intervjuene framkommer en samstemthet på hvilke metoder og verktøy som skolen skal benytte i sitt arbeid med å følge med på eleven, og det vises til rutinen «Å høre til».

Vi registrerer at skolen har en etablert praksis ved at elevsamtaler og utviklingssamtaler alltid inneholder tema skolemiljø. Vi registrerer også at skolen har en praksis der ansatte er oppmerksomme på forhold eller oppførsel som kan tyde på at en elev ikke har det bra og følger spesielt med på elever som kan være særskilt sårbare.

Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon fra elevene om hvordan de har det på skolen?

Vi registrerer at Hoberg skolen har et stort kunnskapsgrunnlag knyttet til hvordan elevene opplever skolemiljøet sitt. Statsforvalteren vurderer at skolen gjennom ulike kartlegginger, undersøkelser og gjennom elev- og utviklingssamtaler og skoletimen knyttet til arbeid med sosial kompetanse, innhenter tilstrekkelig informasjon fra elevene om hvordan de har det på skolen.

Dokumenterer skolen hva som blir gjort for å følge med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø?

Det er fra lovgiver ikke satt bestemte formkrav til hvordan det skal dokumenteres utover at det skal skje skriftlig og være på et format som kan tas ut og overbringes til andre dersom det blir spørsmål om dette. Det innebærer at hva som blir dokumentert og hvordan det dokumenteres må tilpasses den enkelte skole. Hva som dokumenteres må også tilpasses det aktuelle tilfelle og den aktuelle saken. Skolen må ha en praksis hvor de dokumenterer de aktivitetene som de gjennomfører for å følge med og som omfatter enkeltelever, grupper av elever og hele skolen.

Ut fra opplysninger i tilsynet, både i egenvurderinger og intervju, vurderer Statsforvalteren at Hoberg skole dokumenterer hva skolen har gjort for å følge med.

Statsforvalterens konklusjon

Rektor ved Hoberg skole sikrer at alle som jobber på skolen, følger med på om elevene har et trygt og godt skolemiljø, og at de følger spesielt godt med på elever med særskilt sårbarhet, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 første og syvende ledd.

2.3. Sørger rektor for at alle som jobber på skolen, griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 første og syvende ledd.

Plikten til å gripe inn handler om umiddelbart å stanse negativ oppførsel, for eksempel ved å bryte opp en slåsskamp eller stanse en utfrysningssituasjon. Alle som jobber på

skolen, skal ha nulltoleranse mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Dere skal dokumentere hvordan dere griper inn. Rektor skal sørge for at alle som jobber på skolen griper inn mot krenkelser.

Statsforvalterens observasjoner

Har alle som jobber på skolen kompetanse til å gripe inn?

Rutinen «Å høre til» omtaler gripe-inn-plikten både i generell del og i den skolespesifikke delen. Den skolespesifikke delen gir en detaljert beskrivelse av hvordan en ansatt ved skolen skal gripe inn og ved hvilke situasjoner. Beskrivelsen i den generelle delen og den skolespesifikke delen angir grenseoppgangen mot ansattes mulighet til å gripe inn uten å stå i fare for å skade seg selv eller krenke noen av elevene.

I egenvurderingene svarer ansatte og rektor ja på spørsmålet om gripe-inn-plikten er kjent. Det vises til at informasjon om plikten er å finne i rutinen «Å høre til», og ansatte peker på den årlige felles gjennomgangen rektor har om aktivitetsplikten på planleggingsdager ved skolestart.

I intervjuene med ansatte kommer det fram at det gripes inn i små og store situasjoner. Det vises også til at temaet drøftes ofte på skolen. I intervju med rektor pekes det på at tematikken stadig er til drøfting og at skolen har blick for at en inngripen skal være profesjonell og på en trygg måte.

Forsikrer rektor seg om at alle griper inn, dersom det er mulig?

Rektor svarer ja i egenvurderingen og sier i intervju at det gripes inn i hverdagen i språkbruk og i konflikter.

Dokumenterer skolen situasjoner hvor ansatte har grepet inn?

I egenvurderingene svares det både ja og nei på spørsmål om det dokumenteres i gripe-inn-plikten. I redegjørelsen og i intervjuene kommer det fram at det dokumenteres, men at det råder en usikkerhet for når det skal dokumenteres. Videre i redegjørelsen ser vi at alvorlighetsgrad på hendelsen det gripes inn i, vurderes, og at det er vurderingen som avgjør om inngripen blir dokumentert.

Skolen har en mal for dokumentering i 9A-saker. Den er kjent og i bruk.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid. Det er ikke nødvendig med en fast fremgangsmåte for at rektor skal oppfylle kravet om å «sørge for».

Gripe-inn-plikten skiller seg fra tiltaksplikten ved at de handlingene som iverksettes er utledet fra en situasjon som pågår og som er relativt akutt og hvor den ansatte umiddelbart må handle. Formålet med gripe-inn-plikten er å umiddelbart stanse negativ atferd. I forarbeidene til loven står det blant annet om gripe-inn-plikten s. 23 at det er «svært viktig at rektor, som en del av skolens systematiske arbeid, sørger for at de

ansatte kjenner plikten til å gripe inn og at de har kompetanse om hvordan det bør gjøres».

Har alle som jobber på skolen kompetanse til å gripe inn?

Gjennom egenvurderingene og intervjuene får Statsforvalteren et bestemt inntrykk av at ansatte ved Hoberg skole kjenner plikten til å gripe inn. Ansatte er samstemte i at de har kompetanse i hva som ligger i plikten og at de griper inn slik kravet er. Rektors informasjonsarbeid hvert år, samt drøftinger på fellestid og på team, vurderes som en sikring om at alle kjenner innholdet og kravet i plikten. Når alle også viser til rutinen «Å høre til», som beskriver delplikten, er det Statsforvalterens vurdering at ansatte har kompetanse til å gripe inn.

Forsikrer rektor seg om at alle griper inn, dersom det er mulig?

Det systematiske arbeidet skal sørge for at rektor følger opp at de som jobber ved skolen griper inn. Statsforvalteren mener at skolens systematiske arbeid viser hvordan rektor følger opp ansattes ivaretagelse av gripe-inn-plikten, gjennom å sikre felles kompetanse ved gjennomgang av gripe-inn-plikten på planleggingsdager hvert år, drøftinger på fellestid og på teammøter, gjennom bruk av mal for dokumentasjon i 9A-saker, gjennom deltakelse i samtaler med elever og ansatte og gjennom referater fra møter.

Dokumenterer skolen situasjoner hvor ansatte har grepet inn?

Det er fra lovgiver ikke satt bestemte formkrav til hvordan det skal dokumenteres utover at det skal skje skriftlig og være på et format som kan tas ut og overbringes til andre dersom det blir spørsmål om dette. Det innebærer at hva som blir dokumentert og hvordan det dokumenteres må tilpasses den enkelte skole.

Det er Statsforvalterens vurdering at skolen legger for dagen en tydelig forståelse av hva gripe-inn-plikten innebærer. Rutinen «Å høre til» gir informasjon om plikten og ansatte viser til rutinen og er kjent med den. Vi ser også at skolen har en mal som er utformet slik at det skal redegjøres for gripe-inn-plikten i 9A-saker og det kan være en måte å dokumentere på i skolemiljøsakene.

Usikkerheten Statsforvalteren har observert om dokumentasjonsplikten knytter seg ikke til om det skal dokumenteres eller ikke, slik vi forstår det. Vi forstår usikkerheten mer som et spørsmål om *når* skolen skal begynne å dokumentere, altså innslagspunktet. Vi ser at skolen har et system og at den enkelte ansatte er bevisst sin plikt. I skolen er det mange elever og aktivitetsnivået er høyt store deler av dagen og mange ting skjer, gjerne samtidig. Å intervensjonere i alle situasjoner som skjer på en skole er neppe lovgivers hensikt med kravet. Kravet til å dokumentere alle delene av aktivitetsplikten er viktig for at skolen skal kunne fange opp saker tidlig, og fordi skolen ikke alltid vil kunne vite i forkant hva som er del av en sak der en elev ikke opplever å ha det trygt og godt. Vi får gjennom intervju opplyst at ansatte har egne notater for sine elever, og dersom det er grepet inn overfor en eller flere elever, nedtegnes dette.

At skolen dokumenterer arbeidet, gjør det videre lettere å se både mønster og helhetsbildet. Hvis ulike personer som arbeider på skolen ser at samme elev stadig er utsatt, er det viktig at denne informasjonen er samlet på et sted, og at den blir sett i sammenheng.

Statsforvalteren vurderer at skolen dokumenterer når det gripes inn slik plikten krever og at det skjer gjennom lærers egne notater og gjennom dokumentet momentlogg – dokumentasjon i 9A-saker.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sørger for at alle som jobber ved skolen griper inn mot krenkelser som for eksempel utestenging, isolering, baksnakking, mobbing, vold, diskriminering og trakassering, dersom det er mulig, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 første og syvende ledd.

2.4. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre og sjuende ledd.

Plikten til å varsle rektor gjelder all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Tilsvarende gjelder tilfeller der en elev sier ifra om at han eller hun ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Saken bestemmer hvor raskt rektor må få varsel.

Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort. Dere skal dokumentere det dere gjør for å varsle.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Rutinen «Å høre til», både i generell del som gjelder alle skolene i Stange kommune, og den skolespesifikke delen for Hoberg skole, beskriver varsleplikten; terskel for varsling, når det skal varsles og hvem som er omfattet av plikten. Rutinen viser også til varslingslinjen ved skolen.

Rutinen peker på at det skal varsles til nærmeste leder ved mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. I tilsynet får vi oppgitt at lærer på 1.-3. trinn varsler til rektor og lærere på 4.-7. trinn varsler til assisterende rektor.

Skolens inspeksjonsrutine er vedlagt tilsynet og utdyper at alle som har inspeksjon har plikt til å følge med, gripe inn og varsle.

I egenvurderingen svarer ansatte og rektor ja på spørsmålet om det varsles ved mistanke om og kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Det framkommer i redegjørelsene at det varsles muntlig til nærmeste leder.

I intervjuene framkommer det noe usikkerhet knyttet til varslingslinja. Intervjuene viser at lærere varsler til nærmeste leder, assisterende rektor eller rektor, men andre ansatte varsler først til nærmeste lærer, som deretter varsler til nærmeste leder. Det kommer fram i intervjuene med andre ansatte at det råder usikkerhet om varslingslinja er slik at de skal varsle lærer, men at de har sett denne praksisen som mest effektiv. Det utdypes i intervju at om ikke nærmeste lærer er til stede, går varselet til assisterende rektor eller rektor.

Statsforvalteren får gjennom intervjuene informasjon om at rutinen med varsling er endret etter at Statsforvalteren åpnet tilsynet. Det oppgis av én intervjugruppe at varsling skal skje til nærmeste leder og at varselet skal være skriftlig. En annen intervjugruppe oppgir at varsel skal gå til nærmeste leder og at det kan varsles både muntlig og skriftlig.

I intervju oppgir rektor at assistenter og fagarbeidere kan varsle til lærere.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I egenvurderingen viser rektor til sin årlige gjennomgang av aktivitetsplikten for å følge opp at alle ved skolen varsler i henhold til kravet. Han sier at varsler kommer i både muntlig og skriftlig form. Han mener at varslingslinja følges av alle ansatte.

Blir det dokumentert dersom en ansatt varsler rektor om at en elev ikke har det trygt og godt?

Rutinen «Å høre til» beskriver hvordan aktivitetsplikten skal dokumenters. Den beskriver at varslingslogg skal angi tid og sted og gis til nærmeste leder.

I egenvurderingen svares det både ja og nei på spørsmål om dokumentasjon av delplikten. En intervjugruppe svarer at varsling skjer muntlig og henviser til «Å høre til». En annen intervjugruppe uttrykker mer usikkerhet og mener at det er rektor som må dokumentere varselet. Begge gruppene henviser til momentlogg – mal for dokumentasjon i 9A-saker.

Skolen har oversendt fire skolemiljøsaker, tre av sakene har vært meldt til Statsforvalteren og behandlet av oss. I en av saken ser vi at momentloggen er tatt i bruk i arbeidet med å dokumentere arbeidet med delpliktene. Undre punkt 2 i momentmalen – plikt til å varsle rektor, ser vi at rektor er varslet 29.08.2019, kl. 10.50. Rektor opplyser i intervju at kontaktlærer har ansvaret for å fylle ut momentmalen.

Vi får opplyst gjennom intervju at hvis det varsles over teams, har assisterende rektor et system der hun legger varsler i egen onenote-dagbok. Rektor opplyser at han ved mottak av varsler, åpner egen logg i saken.

Skolens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«SFO-leder er en del av varslingslinja i forhold til det som skjer i SFO. Aktivitetsplikten følges på lik linje som for skoletiden. Assistenter og fagarbeidere får opplæring og gjennomgang av aktivitetsplikten etter de samme rutiner som for det pedagogiske personalet. I skolen gjelder samme varselslinje som for alle andre ansatte.»

«Oppgaven for mottak av varsler er ikke delegert til lærere ved skolen. Varslingsrutiner tydeliggjøres i forbindelse med opplæring for alle ansatte.»

Arbeid med skolemiljø krever trening, refleksjon og veiledning over tid for at framgangsmåter og felles praksis skal forankres hos alle ansatte. Det jobber skolen – og kommunen kontinuerlig med.»

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid og om rektor har en bestemt framgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at framgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Ved at ansatte skal varsle om *all* mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, så legges noe av grunnlaget for at rektor får en overordnet oversikt over hvordan elevene har det på skolen. Gjennom varslene skal rektor få et utgangspunkt for å følge opp enkeltsaker som igjen kan gi rektor kunnskap om det systematiske arbeidet ved skolen. Gjennom varsler skal rektor få et helhetlig bilde av situasjonen ved skolen.

Har rektor en bestemt framgangsmåte som sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Statsforvalteren får et bestemt inntrykk fra egenrederingene og intervjuene at ansatte har kompetanse om sitt ansvar og plikt knyttet til at det skal varsles dersom det er mistanke om at en elev ikke har det trygt og godt.

Vi får også et inntrykk av at lærere varsler til nærmeste leder. Derimot blir bildet noe mer uklart knyttet til assistenter og fagarbeidere når det gjelder varslingslinja. Rektor oppgir i intervju at nærmeste leder for assistenter og fagarbeidere er SFO-leder, men SFO-leder nevnes ikke som del av varslingslinja. I intervjuet med assistenter og fagarbeidere kommer det fram at det varsles til nærmeste lærer og til en i ledelsen hvis nærmeste lærer ikke er til stede.

Rektor har mulighet til å delegere oppgaven med mottak av varsler. I forarbeidene til loven går det fram at rektor kan gjennom delegering fastsette at en annen person på skolen skal motta varslene, men rektor har fremdeles ansvaret for at varslingene håndteres på en forsvarlig måte. Delegeringen må derfor ivareta formålet om at rektor skal ha en overordnet og fullstendig oversikt, samt at informasjonen skal brukes til å følge opp enkeltsaker, i tillegg til at plikten bidrar til å skaffe viktig informasjon til skolens systematiske arbeid med å sikre et trygt og godt skolemiljø.

Statsforvalteren mener at formålet med bestemmelsen vil stå i fare for ikke å bli oppfylt dersom alle lærer skal være mottakere av varsler. Generelt vil flere ledd i en varslingslinje gi større sårbarhet knyttet til informasjonsflyt og at flere ledd gir rom for vurderinger. Slike vurderinger kan føre til at rektor ikke blir varslet i alle situasjoner som krever det. Bildet kompliseres også av opplysningen om at SFO-leder er assistenter og fagarbeidernes nærmeste leder, men blir ikke nevnt som en del av varslingslinjen av andre ansatte.

Statsforvalteren vurderer at framgangsmåten ikke er tydeliggjort nok for alle ansatte ved Hoberg skole på en slik måte at rektor til enhver tid har den totale overordnede og fullstendige oversikten for å kunne følge opp enkeltsaker.

Følger rektor opp at framgangsmåten brukes i praksis?

På bakgrunn av vurderingen i avsnittet over, vurderer Statsforvalteren at rektor ikke i tilstrekkelig grad følger opp at framgangsmåten brukes i praksis.

Blir det dokumentert dersom en ansatt varsler rektor om at en elev ikke har det trygt og godt?

Tilsynet viser at det er gitt varsel til rektor i en av sakene som er lagt fram i tilsynet. Momentmalen er brukt. Vi får også et bestemt inntrykk at momentmalen er kjent for ansatte, selv om ikke alle har brukt den i praksis. Opplysninger i tilsynet sannsynliggjør at rektor og assisterende rektor mottar varsler og loggfører disse.

Likevel, når vi registrerer usikkerhet hos ansatte knyttet til framgangsmåten som rektor skal ha, vurderer Statsforvalteren den som ikke tilfredsstillende. Vi vurderer at rektor ikke har sikret at framgangsmåten i tilstrekkelig grad er kjent og i bruk.

Kommunen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport.

Statsforvalteren legger, på bakgrunn av Stange kommunes tilbakemelding, til grunn at rektor ikke har delegert mottak av varsler til kontaktlærer, og at assistenter og fagarbeidere har SFO-leder som sin nærmeste leder, samt at SFO-leder er en del av varslingslinja for situasjoner som oppstår i SFO.

Informasjonen Stange kommune gir i sin tilbakemelding vurderer Statsforvalteren til ikke å gi grunn til å endre konklusjonen. Statsforvalteren viser til at informasjonen vi fikk i tilsynet var at assistenter og fagarbeidere varslet til nærmeste lærer. Når Stange kommune tydelig påpeker at rektor ikke har delegert ansvar for mottak av varsler til lærere, mener Statsforvalteren at assistenter og fagarbeidere ikke har rett kompetanse og praksis knyttet til kravene i varsleplikten. Vår konklusjon dermed endres ikke.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole ikke sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 andre og syvende ledd.

2.5. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor så raskt som saken tilsier?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre ledd.

Plikten til å varsle rektor gjelder all mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Tilsvarende gjelder tilfeller der en elev sier ifra om at han eller hun ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at eleven ikke har det trygt og godt på skolen. Saken bestemmer hvor raskt rektor må få varsel. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor avklart hvilke saker de som jobber på skolen skal varsle om straks og hvor raskt de skal varsle om andre saker?

Rutinen «Å høre til» beskriver tidsmomentet så raskt som saken tilsier og understreker at vurderinger knyttet til hvor raskt et varsel skal gi, beror på alvorlighetsgraden i en sak.

Det framkommer i egenvurderingen at saker er ulike og det kreves en vurdering av hvor raskt det skal varsles. Det vises til rutinen «Å høre til».

I intervjuene kommer det fram at det varsles raskt og rektor mener at skolen har god kompetanse til å avgjøre hvor raskt det skal varsles. Rektor viser til at det er holdt gode drøftinger og erfaringsutvekslinger i felleskap på skolen.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Saker etter kapittel 9A kan ha ulikt innhold og noen saker er mer tidssensitive enn andre. Noen saker har en slik karakter at de som jobber på skolen må varsle rektor straks om mistanken eller kjennskapet. Andre saker kan være av en slik karakter at de voksne kan vente noe før de varsler til rektor. Det følger av forarbeidene til bestemmelsen, Prop. 57L side 24 at «departementet forutsetter at ledelsen og de ansatte på den enkelte skole vil finne frem til gode løsninger for hvordan varsling skal skje og hvordan informasjonen i varslingsene skal ivaretas».

Har rektor avklart hvilke saker de som jobber på skolen skal varsle om straks og hvor raskt de skal varsle om andre saker?

Under avsnitt 2.4 i denne rapporten konkluderte Statsforvalteren med at rektor ikke sikrer en tilstrekkelig varslingslinje som ivaretar formålet med varsleplikten. Når vi skal vurdere om rektor sikrer at varsling skjer så raskt som saken tilsier, kan forhold knyttet til varslingslinja ha betydning. Samtidig er også forhold om alvorlighetsgrad og vurderingen tilknyttet de ulike sakene viktig. Statsforvalteren har fra egenvurdering og intervju informasjon om at rektor har gitt ansatte ved skolen kompetanse i hvor raskt det skal varsles i ulike saker og at dette har framkommet gjennom drøftinger i personalet og vurderer derfor at ansatte har forståelse for tidssensiviteten i ulike saker.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor så raskt som saken tilsier, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 andre ledd.

2.6. Varsler rektor skoleeieren om alvorlige tilfeller?

Rettslige krav

Opplæringsloven § 9 A-4 andre ledd andre punktum og sjuende ledd.

Rektor skal varsle skoleeieren om alvorlige tilfeller. Dette kan gjelde saker der krenkelsene er særlig voldelige eller integritetskrenkende, eller der skolen over noe tid ikke har klart å løse en sak. Dere skal dokumentere det dere gjør for å varsle.

Statsforvalterens observasjoner

I rutinen «Å høre til» finner vi i den generelle delen som gjelder alle skolene i Stange kommune beskrivelse på når rektor skal varsle skoleeier i alvorlige saker. Den angir eksempler på hva alvorlige saker kan være. Den skolespesifikke delen som gjelder for Hoberg skole viser at rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller.

Rektor svarer i egenvurderingen at det å varsle skoleeier er en del av rutinen. Han svarer ja på spørsmålet. I intervju utdyper han svaret og sier at han har noe erfaring med slik varsling. Han varsler skoleeier om alvorlige saker og hvis det kommer anklager mot ansatte. Rektor sier videre i intervju at gjentatt varsling ikke har vært aktuelt.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet kontrollere om skolen oppfyller kravet i praksis.

Formålet med rektors varslingsplikt er å gjøre skoleeier kjent med saker slik at skoleeier kan involvere seg i hvordan skolen håndterer saken. Skoleeier kan innføre rutiner for når skolen skal varsle og rutinene kan sette en lavere terskel for når varslingsplikten inntrener enn det regelverket legger opp til.

Ut fra opplysninger i tilsynet får vi inntrykk av at rektor er kjent med sin plikt til å varsle skoleeier om alvorlige tilfeller. Statsforvalteren vurderer at rektor varsler skoleeier om alvorlige tilfeller.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole varsler skoleeier om alvorlige tilfeller, jf. opplæringsloven § 9A-4 andre ledd andre punktum og syvende ledd.

2.7. Sikrer rektor at skolen undersøker saken når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje og sjuende ledd.

Så snart dere får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal dere undersøke saken nærmere.

Alle elever som er involvert i saken, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Elevene kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Undersøkelsene skal få frem fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevens opplevelse og hva i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet. Dere må innhente nok informasjon til å avdekke hva som har skjedd, og om én eller flere elever opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Dere skal dokumentere hvordan dere undersøker saken. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig grundig?

Rutinen «Å høre til» gir en beskrivelse av hvordan forstå delplikten undersøke, både i generell del og i skolespesifikk del. I den skolespesifikke delen, noe mer detaljert beskrivelse, blant annet av elevens rolle i saken og hensynet til barnets beste. Videre listes opp mulig former for undersøkelser; observasjon av elever, samtaler med involverte, ikke-anonyme undersøkelser, kartleggingsverktøy og sosiogram.

I egenvurderingene har alle svart ja på spørsmålet om skolen alltid undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt. Det kommer fram hvilke undersøkelsesmetoder som benyttes. I intervjuene nevnes elevsamtaler, inspeksjon og observasjon, analyser av sosiogrammer, logg fra elever, relasjonshjulet knyttet til elevrelasjoner og relasjoner mellom elev og voksen. Rektor peker på at informasjon også kan hentes fra elevundersøkelsen og eksterne hjelpeinstanser.

Om undersøkelsene får fram tilstrekkelig informasjon svarer to intervjugrupper nei og det legges til i redegjørelsen at det er i noen saker er krevende å få elever til å snakke, og at man aldri kan være sikker på at undersøkelsene til enhver tid får fram alle fakta.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I intervju sier rektor at det er viktig at den som har en god relasjon til eleven er tett på i undersøkelsesfasen. Dette bekreftes også av ansatte i tilsynet. Han understreker at det ofte er kontaktlærer som starter opp undersøkelsene, av og til sammen med assistent. Videre peker rektor på at ved alvorlig saker trår ledelsen inn og bistår eller overtar ansvar for videre arbeid. Det presiseres at ledelsen alltid bidrar og støtter lærere i saker.

Fra skoleåret 2019-2020 fikk skolen ny assisterende rektor. I den forbindelse ble utøving av oppfølgingsansvaret endret. Ansatte er kjent med fordelingen av oppfølgingsansvaret i ledelsen.

Dokumenteres det som gjøres for å undersøke saken?

Rutinene «Å høre til» gir beskrivelse av hvordan det skal dokumenteres i aktivitetsplikten. Skolen har i tillegg utarbeidet en momentlogg – mal for dokumentasjon i 9A-saker.

I egenvurderingene svares det både ja og nei. Samtidig ser vi at det gis eksempler på hvordan det dokumenteres; observasjonsskjema, etter elevsamtaler, etter samtaler med hjemmet, sosiometriske kartlegginger og analyser, elevlogger, referat fra trinnmøter og loggbøker som assistenter fører.

En intervjugruppe problematiserer arbeidet med å dokumentere. De forteller at det de kaller uformelle samtaler med elever ikke alltid blir dokumentert. De understreker at noe likevel blir dokumentert, men opplever ingen krav til systematikk i arbeidet. De etterlyser om mulig et felles system for notater.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Plikten til å undersøke saker ble utvidet ved innføringen av de nye reglene i 2017 ved at skolen skal undersøke *all* mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Undersøkelsesplikten er ikke avgrenset til kun å gjelde tilfeller som f.eks. mobbing, diskriminering, vold eller rasisme. Videre er undersøkelsesplikten ikke avgrenset til at årsaken til elevens opplevelse må ha sitt utgangspunkt i forhold som skjer i skoletiden og på skolens område.

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig grundig? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Statsforvalterens vurdering er at skolen benytter en rekke ulike metoder for å undersøke skolemiljø saker, og svarene i egenvurderingene og intervjuene viser at det foreligger en bestemt framgangsmåte for hvordan det skal undersøke saken når noen som jobber på skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Videre vurderer Statsforvalteren at framgangsmåten følges opp ved at assisterende rektor og rektor i stor grad er involvert i sakene som undersøkes.

Dokumenteres det som gjøres for å undersøke saken?

Statsforvalteren ser i egenvurderingen at det råder noe usikkerhet omkring innslagspunktet for å dokumentere. Det er ingen krav om en rutine, men en framgangsmåte som rektor er ansvarlig for er kjent og i bruk. Når Statsforvalteren ser videre på redegjørelsene i egenvurderingen, sammenstilt med informasjonene og

inntrykket fra intervjuene, er det vår vurdering at skolen dokumenterer sine aktiviteter knyttet til å undersøke, herunder eksemplene som er gitt i tilsynet.

Statsforvalteren vil bemerke at betraktningene til intervjugruppen som etterlyste et felles system for notater på skolen kan være interessante for skolen. Lovgiver har gitt skolen et handlingsrom for å oppfylle kravet. Skolen kan drøfte seg fram til ulike systemer hvis de ser et slikt behov.

Statsforvalteren mener at Hoberg skole har en framgangsmåte for å undersøke skolemiljø saker som sannsynliggjør at skolen får fram fakta og bakgrunn for elevens opplevelse. De ansatte på skolen er kjent med framgangsmåten i slike undersøkelser, og de er involvert i undersøkelsene. Det er Statsforvalterens vurdering at skolens undersøkelser er egnet til å skape grunnlag for tiltak.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sikrer at skolen undersøker saken tilstrekkelig grundig når skolen har mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 tredje og syvende ledd.

2.8. Sikrer rektor at skolen undersøker saken snarest?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 tredje ledd.

Så snart dere får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø skal dere undersøke saken nærmere. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en framgangsmåte som sikrer at saken undersøkes snarest? Følger rektor opp at framgangsmåten brukes i praksis?

Rektor svarer i intervjuet at saker undersøkes med en gang skolen får en indikasjon på at det er elev(er) som opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø, og han henviser til internopplæringen i aktivitetsplikten og skolens ansvar over år. Den har gitt, sier rektor, lærere og andre ansatte en forståelse av plikten og vurderingen av tidsmomentet opp mot alvorlighetsgraden i den enkelte sak. Han understreker at vanlig praksis ved skolen er at undersøkelsene settes i gang samme dag eller dagen etter. Videre fremkommer det at alvorlighetsgraden i saken vurderes og legges til grunn ved avgjørelse om tidspunkt for oppstart av undersøkelsene. Rektor sier at lærerne tar denne skjønnsmessige vurderinger i stor grad.

Det framkommer gjennom intervjuene og egenvurderingene fra ansatte at saker undersøkes med en gang og at det foretas en skjønnsmessig vurdering knyttet til alvorlighetsgraden.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Som tidligere skrevet er saker som gjelder mistanke eller kjennskap til at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø tidssensitive. Regelverket har derfor krav til at saker skal undersøkes så snart som mulig. For at skolen skal kunne ivareta tiltaksplikten så må de undersøke saken. Undersøkelsene etter kapittel 9A kan også avdekke omstendigheter eller forhold rundt elever som skal eller bør følges opp av andre instanser alene eller i samarbeid med skolen.

Har rektor en fremgangsmåte som sikrer at saken undersøkes snarest? Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I svarene fra rektor og de ansatte er det sannsynliggjort at rektor sikrer at de ansatte undersøker saken snarest.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sikrer at skolen undersøker saken snarest, jf. opplæringsloven §§9A-3 andre ledd og 9A-4 tredje ledd.

2.9. Sikrer rektor at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 femte og sjuende ledd.

Dere må ta stilling til hva som er elevens beste i saken, jf. Barnekonvensjonen art. 3. Dette gjelder også for andre elever som er involvert i saken eller blir direkte påvirket av tiltakene. Momenter i vurderingen kan være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhet eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. Det skal sterke hensyn til for at dere kan sette elevens beste til side. Dere må ta stilling til hvor stor vekt elevens beste skal ha.

Samlet sett skal dere gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes av dere i den enkelte saken. Dere skal dokumentere hvordan elevene er hørt samt hvordan elevenes beste i saken er ivaretatt. Rektor skal sikre at dette blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at eleven som tiltakene skal rette seg mot får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?

Innledningsvis i rutinen «Å høre til» vises det til lovgrunnlaget som fremhever viktigheten av at barn har en rett til å uttale seg i alle saker som vedrører dem og at deres mening skal bli tatt på alvor og tillegges vekt.

I egenvurderingene kommer det fram at elever får mulighet til å uttale seg om innholdet i aktivitetsplanen, enten gjennom selv å uttale seg eller gjennom sine foresatte. Redegjørelsen viser at elever får informasjon om det som står i planen og at elevens alder og modenhet avgjør i hvilken grad elevene uttaler seg. Det pekes på at elevene kan komme med forslag til løsninger og tiltak.

I intervju sier rektor at eleven får uttale seg om innholdet i aktivitetsplanen.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I tilsynet får vi forelagt mal for aktivitetsplan. Den viser at elevens mening og hva som er best for eleven skal føres i et eget avsnitt. Aktivitetsplanen underskrives av rektor.

Får andre elever som tiltak direkte påvirker uttale seg om hvordan tiltaket påvirker dem?

Rektor sier i intervjuet at ved systemtiltak vil ikke de andre elevene nødvendigvis få uttale seg om tiltaket. Videre sier han hvis en elev er direkte berørt av tiltaket vil eleven få uttale seg.

Dokumenterer skolen hvordan elevene blir hørt?

Det framkommer både i egenvurderingene og intervjuene at det skrives referat fra møter og fra formelle samtaler med elever, og at disse lagres i elevens mappe på skolen.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at eleven som tiltakene skal rette seg mot får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen?

Informasjonen fra egenvurdering og intervju viser at elever får uttale seg om innholdet i aktivitetsplanen, enten ved at eleven selv uttaler seg eller gjennom sine foresatte. Det framkommer at skolen gjør en vurdering av hva slags informasjon skolen skal og hvordan den skal legges fram for eleven, ut ifra elevens alder og modenhet.

Statsforvalteren vurderer at rektor har en bestemt framgangsmåte som sikrer at eleven som tiltakene skal rette seg mot, får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Aktivitetsplanmalen som er lagt fram i tilsynet vurderes til å være i tråd med kravene i loven. Statsforvalteren ser at aktivitetsplanen skal underskrives av rektor, og vurderer derfor at rektor følger opp at elever får uttale seg om tiltakene i aktivitetsplanen.

Får andre elever som tiltak direkte påvirker uttale seg om hvordan tiltaket påvirker dem?

Statsforvalterens vurdering er at i den grad andre elever direkte er berørt av tiltakene i aktivitetsplanen, får disse uttale seg.

Dokumenterer skolen hvordan elevene blir hørt?

Det er Statsforvalterens vurdering at det er sannsynliggjort gjennom svarene fra rektor og ansatte at det skrives referat fra møter og fra formelle elevsamtaler og at disse lagres i skolens arkiv.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 tredje ledd.

2.10. Sikrer rektor at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde, sjette og sjuende ledd.

Plikten til å sette inn tiltak gjelder uavhengig av årsaken til at eleven ikke opplever skolemiljøet som trygt og godt.

Dere skal velge tiltak ut fra faglige vurderinger av hva som er egnede tiltak. Vurderingene skal basere seg på kunnskap, prinsipper og verdier som er utviklet og anerkjent av kompetente fagmiljøer. Dere må tilpasse tiltakene til saken og elevens helhetlige behov.

Dere må ta stilling til hva som er elevens beste i saken. Dette gjelder også for andre elever som er involvert i saken eller blir direkte påvirket av tiltakene. Momenter i vurderingen kan være elevens syn på hva som bør være innholdet i aktivitetsplanen, elevens identitet og karaktertrekk og egenskaper, familiemiljø og nære relasjoner, beskyttelse, omsorg og sikkerhet, sårbarhet eller sårbare situasjoner, elevens rett til liv og utvikling, elevens fysiske og psykiske helse og elevens rett til utdanning. Det skal sterke hensyn til for at dere kan sette elevens beste til side. Dere må ta stilling til hvor stor vekt elevens beste skal ha.

Samlet sett skal dere gjennomføre de tiltakene som med rimelighet kan forventes av dere i den enkelte saken. Rektor skal sikre at dette blir gjort. Dere må dokumentere

hvordan dere setter inn egnede tiltak, hører involverte elever, tar hensyn til elevens beste.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen setter inn egnede tiltak i alle saker?

I rutinen «Å høre til» blir tiltaksplikten beskrevet. Der framgår det at skolen har plikt til å sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt. Rutinen understreker videre at skolen er forpliktet til å vurdere barnets beste og at skolen i den sammenheng aktivt må ta rede på hva eleven mener og høre hva han eller hun har å si.

Alle svarer ja på spørsmål om skolen setter inn tiltak der en elev ikke opplever et trygt og godt skolemiljø. Intervjuene viser at skolen alltid setter inn tiltak i slike saker.

Skolen har oversendt fire skolemiljø saker. Alle sakene har en utarbeidet aktivitetsplan med tiltak. To av sakene har brukt malen for aktivitetsplaner som er lagt fram i tilsynet, og Statsforvalteren legger til grunn at det er denne malen som er gjeldende for skolen nå.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

Vi får opplyst i tilsynet at rektor skriver under alle aktivitetsplaner.

Kommunens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«Framlagte aktivitetsplaner har imidlertid utelatt vurderingen av hva som er elevens beste og viser kun til hva eleven mener i saken.» Rektor opplyser om at vurdering av elevens beste er et eget punkt i aktivitetsplanen. Fylkesmannens vurdering bygger, slik vi ser det på mal for aktivitetsplan før denne ble revidert. Vi mener det er rimelig at vurderingen gjøres opp mot revidert aktivitetsplan, som foreligger i dokumentasjonen.»

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

I Prop. 57 L fremkommer det at behovet for tiltak og hvilke tiltak som skal settes inn, må bero på faglige vurderinger. «Hvilke tiltak som er egnet og valg mellom tiltak skal baseres på faglige vurderinger og forutsetter at de ansatte har oppdatert og tilstrekkelig kompetanse om skolemiljø og arbeid mot mobbing og andre krenkelser. Godt faglig skjønn baserer seg på kunnskap, prinsipper og verdier som er utviklet og anerkjent av kompetente fagmiljøer» (Prop. 57 L s. 26). Skolen er også forpliktet til å ta hensyn til barnets beste. Hva som er til barnets beste må vurderes konkret.

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen setter inn egnede tiltak i alle saker?

Statsforvalteren vurderer at det er sannsynliggjort at skolen setter inn tiltak for elever som opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. De fremlagte aktivitetsplanene viser det. Når det gjelder om skolen tar stilling til elevens beste i utarbeidelsen av tiltak, kommer det fram i tilsynet at elevens beste alltid er i fokus. Både egenvurderingene og intervjuene viser en samstemthet knyttet til å gjøre en vurdering av elevens beste. Det pekes på at alle tiltak som iverksettes er ment å være til elevens beste.

Et overordnet premiss for hva som er å regne som et egnet tiltak, er hensynet til barnets beste og barnets rett til å bli hørt, jf. Grunnloven § 104, barnekonvensjonen art. 3 og 12 og oppl. § 9 A-4 femte ledd. Når skolen tar stilling til hvilke tiltak som bør settes inn, må dere vurdere det opp mot hva slags tiltak som ivaretar elevens interesser best mulig.

Statsforvalteren ser at malen for aktivitetsplan har hensyntatt kravet om en eksplisitt og konkret vurdering av elevens beste gjennom et eget avsnitt med overskrift *Hva mener eleven /elevens beste?*

Kommunen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport.

Statsforvalteren er enig med Stange kommune i at vår vurdering må gjøres opp mot revidert mal for aktivitetsplan. Vi ser i en av eksempelsakene i tilsynet at mal for aktivitetsplan er benyttet og at elevens stemme tydelig kommer fram i en tidligere utgave av aktivitetsplan, men at også vurderingen av elevens beste framkommer i en senere utgave av aktivitetsplan i samme sak. Statsforvalteren vurderer dermed at det er sannsynliggjort gjennom informasjonen fra intervjuene, gjennom eksempelsakene og revidert mal for aktivitetsplan at Hoberg skole etter revideringen, også synliggjør og vurderer elevens beste når de skal sette inn egnede tiltak. Statsforvalteren finner derfor grunnlag for å endre sin konklusjon på dette punktet.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor sikrer at skolen setter inn egnede tiltak dersom en elevs rett til et trygt og godt skolemiljø ikke er oppfylt, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde, sjette og sjuende ledd.

3. Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever

3.1. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9 A-4 andre og sjuende ledd og 9 A-5.

Reglene om den skjerpede aktivitetsplikten står i opplæringsloven § 9 A-4 og 9 A-5.

Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen krenker en eller flere elever blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3. Dere skal dokumentere hvordan dere varsler.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at de som jobber ved skolen varsler rektor ved mistanke til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever, eller at de varsler til skoleeier dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?

Rutinen «Å høre til», både generell del og skolespesifikk del, beskriver eksplisitt skolens skjerpede aktivitetsplikt dersom ansatte krenker elev og viser til at rektor skal varsles i slike tilfeller. Den presiserer også at skoleeier skal være mottaker av varsel dersom en i ledelsen står bak krenkelsen.

I egenvurderingene går det fram at rektor har gitt de som arbeider på skolen informasjon om at det skal varsles til rektor eller assisterende rektor, dersom det er mistanke om at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever. Likeledes svarer ansattegruppene at de er gjort kjent med at det skal varsles direkte til skoleeier dersom det er mistanke om at en i ledelsen krenker en eller flere elever. Redegjørelsene viser at rektor har gitt informasjon på fellesmøter, på planleggingsdag, samt at informasjonen også er å finne i rutinen «Å høre til».

I intervjuene kommer det fram at ingen har erfaring med tilfeller der det har vært mistanke om at en som jobber ved skolen har krenket elev og svarene som gis er på bakgrunn av hvordan det er bestemt at framgangsmåten skal brukes.

Fra to av intervjugruppene går det fram at det ville blitt varslet til rektor eller assisterende rektor ved mistanke om at en som jobber ved skolen har krenket en eller flere elever. Den tredje intervjugruppa, andre ansatte, uttrykte usikkerhet knyttet til om

de hadde gått til rektor med en gang hvis mistanken oppstod. De svarte at de kanskje ville tatt det opp med den aktuelle ansatte først, hvis det var noen de kjente, eller med tillitsvalgt. Det framgår tydelig av intervjuene fra to av gruppene at skoleeier ville blitt varslet dersom det var mistanke om at en i ledelsen krenket elev(er). I Intervjugruppa andre ansatte var de usikre, men svarte at de antakelig ville varslet skoleeier.

Rektor viser til i intervju at han har hatt en slik sak tidligere og at rutinen som foreligger ble fulgt. Imidlertid viser rektor til at i den saken ble han gjort oppmerksom på forhold via en forelder.

Følger rektor opp at fremgangsmåten brukes i praksis?

I dette tilsynet har ikke ansatte som er omfattet av tilsynet, erfaring med saker der det har vært mistanke om at voksne ved skolen har krenket en eller flere elever.

Blir det dokumentert dersom en ansatt varsler rektor om at en som jobber ved skolen har krenket en eller flere elever?

Rektor svarer ja i egenvurderingsskjemaet og viser til at ansatte kan varsle både muntlig og skriftlig. I intervju sier rektor at han starter en loggdokumentasjon når han får varsler fra ansatte.

Kommunens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

««Fylkesmannen registrerer en samstemthet hos lærerne om at varsling skal skje til rektor eller assisterende rektor ...» Det er ikke skolens rutine at varsling skjer til assisterende rektor. Dersom rektor ikke er tilgjengelig mener vi at varsling da bør skje til rektors stedfortreder. Ansvaret er ikke delegert til assisterende rektor i saker hvor ansatte krenker elever.. Vi ber om at assisterende rektor erstattes med rektors stedfortreder i denne setningen, slik skolens framgangsmåte er. Ofte er det assisterende rektor som er rektors stedfortreder ved behov, men det kan også være andre ansatte som kan ha denne rollen. Rektor ved skolen opplyser at framgangsmåten for denne type varsling tydeliggjøres i opplæring for alle ansatte. Det er vår oppfatning at rutiner og framgangsmåter i forbindelse med varsling er på plass. Men som nevnt under pkt 5. påpeker vi også her: Arbeid med skolemiljø krever trening, refleksjon og veiledning over tid for at framgangsmåter og felles praksis skal forankres hos alle ansatte.»

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt framgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at framgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Har rektor en bestemt framgangsmåte som sikrer at de som jobber ved skolen varsler rektor ved mistanke til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever, eller at de varsler til skoleeier dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen?

Statsforvalteren ser at skolens erfaring med saker der det er mistanke om at ansatt ved skolen krenker elev(er) er liten. De ansatte som er omfattet av tilsynet uttaler seg

hypotetisk, og rektor viser til noe erfaring med en sak. Dermed kan ikke Statsforvalteren undersøke og vurdere om rektor følger opp at ansatte følger framgangsmåten i praksis. Vi vil imidlertid se på om rektor har gjort ansatte kjent med framgangsmåten for skjerpet varsling.

Statsforvalteren registrerer en samstemthet hos lærerne om at varsling skal skje til rektor eller assisterende rektor, eller til skoleeier dersom en i ledelsen krenker elev(er), men andre ansatte uttrykte usikkerhet knyttet til hvem de skal varsle til. Statsforvalteren vurderer at rektor derfor ikke har gjort framgangsmåten tilstrekkelig kjent for alle som jobber på skolen, selv om alle svarer ja i egenvurderingen.

For kravene i den skjerpede varslingsplikten, er forarbeidene til loven klar. Det skal varsles til rektor når det er mistanke om at en ansatt har krenket elev(er) og det skal varsles straks. I forarbeidene er muligheten til delegasjon ikke nevnt, slik som for varslingsplikten i § 9A-4 andre ledd. Det betyr at det er rektor som er mottaker av varsler i saker der det er mistanke om at ansatt krenker elev(er). Formålet med varslingen er at rektor skal ha mulighet til å få et helhetlig bilde straks for oppfølging av saken og den ansatte. Statsforvalteren mener at momentet med tidssensitivitet i slike saker ikke vil være i varetatt tilstrekkelig dersom varslingslinjen inneholder et ekstra ledd.

Blir det dokumentert dersom en ansatt varsler rektor om at en som jobber ved skolen har krenket en eller flere elever?

Statsforvalteren får opplysninger om at rektor dokumenterer varsler i en logg og vurderer det som sannsynliggjort at kravet er oppfylt.

Kommunen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport.

Kommunen har kommentert dette punktet i foreløpig rapport, og har gjort rede for hvordan de mener den faktiske varslingslinja er. Statsforvalteren tar til etterretning at kommunen mener at varsling skal skje til rektor eller rektors stedfortreder, og at det ikke er skolens rutine at varsling skal skje til assisterende rektor. Slik Statsforvalteren vurderer det betyr dette at heller ikke lærerne er kjent med de gjeldende rutiner for hvem det skal varsles til i slike saker. Verken i egenvurderingene eller i intervjuene var rektors stedfortreder nevnt av noen. Statsforvalteren finner derfor ikke grunn til å endre sin konklusjon på dette punktet.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sikrer ikke at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd, 9A-4 andre og syvende ledd og 9A-5.

3.2. Sikrer rektor at alle som jobber på skolen varsler rektor eller eventuelt skoleeieren straks?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-5.

Alle som jobber på skolen, skal varsle rektor straks, dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever. Rektor skal varsle skoleeieren straks. Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker elever, skal skoleeieren få varsel istedenfor rektor.

Hva som er å krenke, skal dere tolke vidt. Det kan være direkte krenkelser, men også mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking. Hvordan elevene opplevde krenkelsen, er uten betydning for plikten til å varsle. Det er tilstrekkelig med mistanke for at plikten til å varsle inntre. Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever.

Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

I egen vurderingene og i intervjuene framkommer det at varsling skjer omgående dersom det er mistanke om at en ansatt ved skolen krenker elev(er). Rutinen «Å høre til» understreker at saker der det er mistanke om at ansatt krenker elev(er), skal varsles straks.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Statsforvalteren vurderer at det er sannsynliggjort gjennom dokumentasjonen at det i saker der det er mistanke om ansatt krenker elev(er), varsles straks.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor, eventuelt skoleeieren straks, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-5.

3.3. Varsler rektor skoleeieren straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9A-4 sjuende ledd og 9 A-5.

Alle som jobber på skolen, skal varsle rektor straks, dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever. Rektor skal varsle skoleeieren straks. Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker elever, skal skoleeieren få varsel istedenfor rektor. Dere skal dokumentere hvordan dere varsler.

Hva som er å krenke, skal dere tolke vidt. Det kan være direkte krenkelser, men også mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking. Hvordan elevene opplevde krenkelsen, er uten betydning for plikten til å varsle. Det er tilstrekkelig med mistanke for at plikten til å varsle inntre. Å ha en mistanke vil si å ha en følelse av eller antagelse om at en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever.

Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal varsle, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Rutinen «Å høre til» viser til at rektor skal varsle skoleeier i alvorlige tilfeller og at ved tilfeller der det er mistanke om at en ansatt ved skolen krenker elev(er).

Rektor svarer ja i egenvurderingen. I intervju kommer det fram informasjon om at rektor har varslet skoleeier i en sak.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet kontrollere om skolen oppfyller kravet i praksis.

Rektor viser til at han har hatt en sak der det har vært mistanke om at ansatt ved skolen har krenket elev og at rektor har fulgt rutinen som gjelder. Det følger ingen dokumentasjon som kan underbygge rektors uttalelser. Men på bakgrunn av den informasjonen vi får gjennom tilsynet, er det sannsynliggjort at rektor har en praksis som oppfyller kravet i kontrollspørsmålet.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole varsler skoleeier straks dersom det er mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd, 9A-4 andre og syvende ledd og 9A-5.

3.4. Sikrer rektor at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9 A-4 tredje og sjuende ledd og 9 A-5.

Dere må undersøke hva som har skjedd. Dere skal dokumentere hvordan dere undersøker saken.

Hvis undersøkelsene viser at en som jobber på skolen, har krenket elever, må dere undersøke hvordan elevene opplevde dette. Hvis det er elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø som følge av krenkelsene, må dere vurdere hvilke tiltak dere skal sette inn.

En elev som krenkelsen direkte retter seg mot, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne. Dersom krenkelsen rettet seg mot en større gruppe elever, for eksempel en klasse, kan det være tilstrekkelig å snakke med klassen samlet eller med en del av elevene. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever?

Det framkommer i rutinens generelle del «Å høre til», under beskrivelsen av den skjerpede aktivitetsplikten dersom ansatt krenker elev, at undersøkelser og tiltak etter §9 A-4 tredje og fjerde ledd skal settes i verk.

Ansatte svarer ja i egenvurderingen og redegjør for at undersøkelsesmetoden vil være samtale med elev, og med den ansatte. Det kommer også fram i intervju at en ville ha sett an situasjonen eller spurt den ansatte direkte, men at relasjonene til vedkommende hadde vært avgjørende. I intervju kommer det fram at ansatte ikke har erfaring med saker der det er mistanke om at en voksen på skolen krenker elev(er).

Rektor sier i intervjuet at det som styrer undersøkelsesmetoden er hva saken egentlig handler om. Rektor påpeker at samtale med eleven står sentralt og at kontaktlærer eller assistent er nærmest til å gjennomføre den. Rektor viser også til at helsesøster kan være en aktuell person som gjennomfører samtale med eleven, særlig der eleven må skjermes.

Følger rektor opp at framgangsmåten blir brukt i praksis?

I dette tilsynet har ikke ansatte som er omfattet av tilsynet erfaring med saker der det har vært mistanke om at voksne ved skolen har krenket en eller flere elever.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Skolen har totalt sett liten erfaring med saker som faller innunder § 9A-5, men Statsforvalteren skal likevel vurdere om rektor har gjort det som er nødvendig for at framgangsmåten blir fulgt, hvis skolen får en slik sak.

I dette tilsynet ser vi at ansatte ikke har erfaring med saker som faller innunder § 9A-5. Svarene som gis må betraktes som hypotetiske. Samtidig skal ansatte ha kjennskap til framgangsmåten for hvordan det skal undersøkes dersom det er mistanke om at en voksen krenker elev(er).

Vi ser at ansatte og rektor i stor grad er samstemte om at saker skal undersøkes, men vi mener det råder en usikkerhet hos ansatte i forhold til hva som helt konkret er den enkeltes ansvar i enhver slik sak. Det skjerpede kravet i §9 A-5 omhandler at undersøkelsesmetoder må samle sett være egnet til å avdekke hva situasjonen handler om og at rektor har en framgangsmåte.

Ansatte svarer at de ville ha gjennomført samtaler med eleven og kanskje til og med den ansatte i saker der det er mistanke om at en ansatt har krenket elev(er). Rektor legger også vekt på samtaler med elev som undersøkelsesmetode. Han nyanserer likevel svaret sitt med å peke på at sakens anliggende er med på å styre undersøkelsesmetoden, men går ikke nærmere inn på hva det kan være.

Statsforvalteren registrerer at det råder en viss usikkerhet hos personalet knyttet til hvem som skal undersøke og hvordan det skal undersøkes. Statsforvalteren er enig med rektor når han viser til at hver enkelt sak må styre metodikken med å undersøke, men det kan se ut til at ikke alle ansatte er godt nok kjent med framgangsmåten rektor mener skolen har.

I saker der voksne krenker elev(er) ligger en skjerpet aktivitetsplikt og det er særlig viktig å ha tydelig framgangsmåte for hvem som skal undersøke og hva ansatte skal undersøke og hvilke undersøkelser som er viktig at rektor har ansvaret for. Den informasjonen vi får gjennom egenvurderingen og intervju avdekker en usikkerhet knyttet til dette.

Statsforvalteren vurderer at Hoberg skole i stor grad er kjent med at saker som faller innunder § 9A-5 skal undersøkes, men vurderer at framgangsmåten av undersøkelser knyttet til slike saker ikke er tilstrekkelig klargjort.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ikke sikrer at skolen undersøker saken ved mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd, 9 A-4 tredje og sjuende ledd og 9 A-5.

3.5. Sikrer rektor at skolen undersøker saken straks?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-5.

Dere må straks undersøke hva som har skjedd. Hvis undersøkelsene viser at en som jobber på skolen, har krenket elever, må dere undersøke hvordan elevene opplevde dette. Hvis det er elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø som følge av krenkelsene, må dere vurdere hvilke tiltak dere skal sette inn.

En elev som krenkelsen direkte retter seg mot, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne. Dersom krenkelsen rettet seg mot en større gruppe elever, for eksempel en klasse, kan det være tilstrekkelig å snakke med klassen samlet eller med en del av elevene. Rektor skal sikre at alle som jobber på skolen vet at de skal undersøke straks, og følge opp at det blir gjort.

Statsforvalterens observasjoner

Både egenvurderinger og intervju viser at skolen skal undersøke straks. Det vises til at undersøkelser skal igangsettes omgående eller etter vurderinger, i løpet av dagen.

Rutinen «Å høre til», i den generelle delen, angir at undersøkelser og tiltak skal settes i verk straks.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette spørsmålet vurdere om rektor har en bestemt fremgangsmåte for hvordan skolen skal oppfylle kravet. Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Statsforvalteren vurderer at ansatte og rektor er kjent med den skjerpede plikten knyttet til tidssensitiviteten og hva den innebærer. På bakgrunn av dokumentasjonen i tilsynet, vurderer Statsforvalteren at rektor sikrer at skolen undersøker straks.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor ved Hoberg skole sikrer at skolen undersøker saken straks, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-5.

4. Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak

Rektor har ansvar for at skolen jobber kontinuerlig og systematisk for å fremme helsen, miljøet og tryggheten til elevene, slik at plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak blir oppfylt, jf. opplæringsloven § 9 A-3.

4.1. Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?

Rettslige krav

Opplæringsloven § 9 A-4 sjette ledd.

Dere skal lage en skriftlig plan som skal angi hvilken elev planen gjelder, hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak dere har planlagt, når dere skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når dere skal evaluere tiltakene.

Eleven og foreldrene til eleven som saken gjelder, har rett til å få de delene av planen som omhandler eleven. Hvis eleven er over 18 år, har ikke foreldrene rett til å få planen.

Statsforvalterens observasjoner

Lager skolen en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak?

Dokumentasjonen i tilsynet viser at skolen lager en skriftlig plan når tiltak skal settes inn i en sak. Ansatte og rektor svarer ja på spørsmålet i egenrevisningen og viser til rutinen «Å høre til», som gir innholdsbeskrivelse for planen. Det er forelagt eksempler på slike planer i tilsynet. Malen for planen inneholder momentene som er listet opp i § 9A-4 sjette ledd.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om skolen lager en plan i tråd med kravene i § 9A-4 sjette ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

Fra Prop. 57L s. 33: «Departementet mener at innholdet i dokumentasjonen bør være skolens plan for hvordan en konkret sak skal håndteres. Dokumentasjonen må for å oppfylle sitt formål som et minimum beskrive a) hvilket problem tiltakene skal løse b) hvilke tiltak skolen har planlagt c) når tiltakene skal gjennomføres d) hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene e) når tiltakene skal evalueres. Disse punktene utgjør etter departementets syn det som minimum må til for å dokumentere skolens planer for hvordan en bestemt sak skal håndteres og sikre en effektiv gjennomføring av tiltakene. Innholdet kan også trygge elevene og foreldrene om at

skolen tar tak i saken. Det stilles ikke formkrav til planen utover at den skal være skriftlig».

Statsforvalteren registrerer en samstemthet hos ansatte når det gjelder at skolen lager skriftlig plan når tiltak skal iverksettes. Tilsynet er forelagt fire aktivitetsplaner. Det er Statsforvalterens vurdering at skolen lager en skriftlig plan som tilfredsstillende de gitte kravene.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at Hoberg skole lager en skriftlig plan i tråd med kravene i § 9 A-4 sjettede ledd når skolen skal sette inn tiltak i en sak.

4.2. Får eleven og foreldrene som saken gjelder, aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den?

Rettslige krav

Opplæringsloven § 9 A-4 sjettede ledd.

Dere skal lage en skriftlig plan som skal angi hvilken elev planen gjelder, hvilket problem tiltakene skal løse, hvilke tiltak dere har planlagt, når dere skal gjennomføre tiltakene, hvem som er ansvarlig for gjennomføringen av tiltakene, og når dere skal evaluere tiltakene.

Eleven og foreldrene til eleven som saken gjelder, har rett til å få de delene av planen som omhandler eleven. Hvis eleven er over 18 år, har ikke foreldrene rett til å få planen.

Statsforvalterens observasjoner

Ansatte og rektor svarer ja i egenvurderingen. Rektor understreker at foreldre får aktivitetsplanen når de ber om det og han legger til at elevene får den ikke. Alle ansatte svarer bekreftende på at foreldre får aktivitetsplanen.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om eleven og foreldrene som saken gjelder får aktivitetsplanen fra skolen.

Vi registrerer at ansatte og rektor er samstemte i at foreldre får utdelt aktivitetsplanen som en rutine. At rektors svar om at elevene ikke får utdelt planen mener Statsforvalteren beror på at Hoberg skole er en skole med barn i aldersspennet 5 ½ – 13 år. Det er naturlig at barn i denne alderen i stor grad blir representert ved sine foreldre og ikke selv vil be om å få sin plan. I kontrollspørsmål 1.9 i denne rapporten vurderte og konkluderte Statsforvalteren med at rektor sikrer at berørte elever får uttale seg om hva som skal være innholdet i aktivitetsplanen. Ut ifra rektor og de ansattes svar, vurderer Statsforvalteren det som sannsynliggjort at foreldre får aktivitetsplanen fra skolen hvis de ber om den og at eleven kan få kjennskap til planens innhold gjennom sine foreldre.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at foreldre, og elever gjennom sine foreldre, som saken gjelder, får aktivitetsplan fra skolen hvis de ber om den, jf. opplæringsloven §9A-4 sjette ledd.

4.3. Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 fjerde og sjuende ledd.

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

Statsforvalterens observasjoner

Følger rektor opp at skolen gjennomfører tiltak i tråd med aktivitetsplanen?

Egenvurderingene og intervjuene viser at rektor og assisterende rektor er med på møter jevnlig med foreldre der aktivitetsplanen evalueres. Ansatte og rektor viser til at endring i tiltak kan forekomme etter en evaluering. Vi får oppgitt at det føres referat fra evalueringsmøtene. Dokumentasjon fra evalueringsmøter er lagt ved de fire eksempelsakene fra skolen.

Vi får videre opplyst at rektor eller assisterende rektor har samtaler med kontaktlærer underveis i saken, der kontaktlærer informerer om hvordan arbeidet med saken går, informerer om møter med foreldre og ser på veien videre i saken. Rektor og assisterende rektor fører internnotat fra samtalen. Rektor og assisterende rektor har evalueringsmøter med kontaktlærere og det føres et internnotat fra evalueringen.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om rektor følger opp at fremgangsmåten som er angitt i aktivitetsplanen gjennomføres.

På bakgrunn av dokumentasjonen og svarene i egenvurderingen og fra intervjuene i tilsynet, er det sannsynliggjort at rektor følger opp at tiltakene i aktivitetsplanen gjennomføres.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor følger opp at skolen gjennomfører tiltakene i tråd med aktivitetsplanen, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 fjerde og sjuende ledd.

4.4. Sikrer rektor at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde ledd.

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må dere skaffe dere tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Dere må vurdere hvordan tiltakene har virket. Dere må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Evalueringen kan også føre til at dere forlenger tiltak som virker. Dere skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Statsforvalterens observasjoner

Har rektor en bestemt framgangsmåte som sikrer at skolen alltid innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker?

Rutinen «Å høre til» viser til at tiltak skal evalueres sammen med involverte. Det understrekes i rutinene at oppfølgingssamtaler er viktige å gjennomføre for å forsikre seg om at eleven har det trygt og godt på skolen, også etter at tiltak er avsluttet.

Ansatte sier i intervju at det er en bevisst holdning til at tiltakene skal arbeides med. En av ansattgruppene sier at det ikke alltid er lett å si hvilke tiltak som har hatt effekt og mener at en rekke tiltak i sammenheng kan ha hatt en positiv virkning.

Det framkommer i egenvurderingene at eleven får uttale seg og at det skjer i samtaler med lærer eller assistent/fagarbeider. Det pekes på at eleven kan være med og bestemme framdriften i tiltakene. Videre vises det til at foreldre møter i evalueringssamtaler og at deres syn kommer til uttrykk gjennom disse.

Følger rektor opp at ansatte bruker framgangsmåten?

Dokumentasjonen viser til at rektor og assisterende rektor deltar i oppfølgingsmøter og evalueringssamtaler med kontaktlærere, og med kontaktlærere og foreldre. Det vises til underveisvurdering og evalueringssamtaler med kontaktlærere. Rektor peker på momentmalen med informasjon om tiltakene og prosessen med gjennomføring av disse.

Dokumenterer skolen hvordan de innhenter informasjon og hvordan tiltakene har virket?

Rektor sier i intervju at det dokumenteres hvordan tiltak virker. Han viser til momentmalen for 9A-saker, referater fra evalueringsmøter internt, og evalueringsmøter med foreldre.

Statsforvalterens vurderinger

Opplæringsloven gir skolen et handlingsrom for hvordan de skal oppfylle kravet. Skolen må da selv operasjonalisere hvordan den enkelte skal gå frem i hver enkelt sak. Det er ikke noe krav om at fremgangsmåten er skriftlig, men den må være egnet til å sikre at kravet i loven blir oppfylt i alle saker på den aktuelle skolen.

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet undersøke om rektor har en bestemt fremgangsmåte som sikrer at skolen alltid innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket og hvilke endringer eleven ønsker. Statsforvalteren skal også undersøke om rektor følger opp at de som jobber på skolen bruker framgangsmåten i sakene.

Statsforvalteren vurderer at det er sannsynliggjort gjennom intervju og egenrevisningen, samt framlagt dokumentasjon, at rektor innhenter informasjon, inkludert elevenes syn på hvordan tiltakene har virket, både fra ansatte, elev og foreldre. Momentmalen i 9A-saker, referat fra evalueringsmøter med foreldre, interne vurderinger og notater fra samtaler med elever er dokumentasjon som er framlagt i tilsynet og som underbygger dette.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor sikrer at skolen innhenter tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket, inkludert elevens syn på hvordan tiltakene har virket, og hvilke endringer eleven ønsker, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 fjerde ledd.

4.5. Sørger rektor for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjonen om hvordan tiltakene har virket og elevens syn?

Rettslige krav

Opplæringsloven §§ 9 A-3 andre ledd og 9 A-4 fjerde ledd.

Dere må gjennomføre alle tiltakene som følger av planen. Videre må dere dokumentere at dere gjennomfører tiltak i tråd med planen.

For å kunne evaluere tiltakene, må dere skaffe dere tilstrekkelig informasjon om hvordan tiltakene har virket. Eleven som tiltakene gjelder, har rett til å uttale seg. Dere skal tilrettelegge og ufarliggjøre samtalen. Eleven kan ha med seg foreldrene eller andre som støtte, eller få dem til å uttale seg på sine vegne.

Dere må vurdere hvordan tiltakene har virket. Dere må endre tiltakene eller sette inn nye tiltak, dersom eleven fortsatt opplever å ikke ha et trygt og godt skolemiljø. Evalueringen

kan også føre til at dere forlenger tiltak som virker. Dere skal fortsette med å sette inn tiltak, så lenge eleven ikke opplever at skolemiljøet er trygt og godt, og det finnes egnede tiltak som skolen kan sette inn.

Statsforvalterens observasjoner

I egenvurderingene svarer alle ja på spørsmålet om tiltakene alltid tilpasses. Redegjørelsene viser at tiltakene alltid tilpasses den enkelte elev og at det blir gjort tilpasninger underveis etter vurderinger. Det pekes på at oppfølgingsmøtene med foreldre er viktig i det arbeidet. Det vises videre til at dersom tiltak ikke har ønsket effekt, vil evalueringen vise det og tiltaket blir tilpasset.

Rektor sier i intervju at kontaktlærers informasjon er viktig. Han peker på at foreldre deltar i evalueringsmøter og får anledning til å vurdere om barnet skal være med på møtet. Rektor understreker at det ofte gjennomføres todelt møter og at eleven er med på deler av møtet. Rektor sier at barnets uttalelser alltid tas hensyn til. Han presiserer at ofte kommer elevens stemme gjennom foreldre.

Rutinen «Å høre til» viser til at tiltak skal evalueres sammen med involverte. Det understrekes i rutinen at oppfølgingsamtaler er viktige å gjennomføre for å forsikre seg om at eleven har det trygt og godt på skolen, også etter at tiltak er avsluttet.

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet vurdere rektors systematiske arbeid. Det er ikke nødvendig med en fast fremgangsmåte for at rektor skal oppfylle kravet om å «sørge for».

Statsforvalteren vurderer at rektor sørger for at tiltak i aktivitetsplanene tilpasses og justeres etter behov gjennom evalueringer, både internt og sammen med elev og foreldre.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at rektor sørger for at skolen tilpasser tiltakene basert på informasjon om hvordan tiltakene har virket og elevens syn, jf. opplæringsloven §§ 9A-3 andre ledd og 9A-4 fjerde ledd.

4.6. Informerer skolen elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfylder aktivitetsplikten?

Rettslige krav

Forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

Dere skal informere elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfylder aktivitetsplikten, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

Statsforvalterens observasjoner

I egenvurderingen svarer alle ja på spørsmålet og både ansatte og rektor viser til informasjon som gis på høstens foreldremøter. Rektor har lagt ved presentasjonen som viser hva slags informasjonen som gis. Han opplyser at skolen gir ut heftet «God skolestart» fra Pedlex til alle foreldre på 1.trinn.

Det framkommer i tilsynet at elevene ikke visste at de kunne melde sak til Statsforvalteren.

Kommunens kommentar til dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport:

«I sin vurdering er Fylkesmannen usikker på om elevene mottar informasjon om retten til å melde sak til Fylkesmannen. Fylkesmannen vurderer at det ikke er tilstrekkelig at Hoberg skole informerer kun foreldrene om retten til å melde saker til Fylkesmannen. Det er skoleeier i Stange og Hoberg skole sitt syn at informasjon til barnet om retten til å melde saker til Fylkesmannen, bør ivaretas av foreldrene for elever på barnetrinnet. Foreldrene er etter vårt syn de som bør representere barn fra 5 1/2 – 12 år ved melding til Fylkesmannen. Det er naturlig at barn i denne alderen blir representert ved sine foreldre i slike saker og at foreldrene snakker med barnet om dette.»

Statsforvalterens vurderinger

Statsforvalteren skal under dette kontrollspørsmålet kontrollere om skolen oppfyller kravet i praksis.

Det er sannsynliggjort gjennom intervju, egenvurdering og framlagt dokumentasjon at rektor informerer foreldre om retten til å melde sak til Statsforvalteren. Derimot er det mer usikkert om elevene har mottatt denne informasjonen. Det er indikasjoner på at elevene ikke har slik informasjon selv om vi får oppgitt at elevrådet alltid har skolemiljø på dagsorden. Rektor har ikke vist til at elevene blir orientert om retten til å melde sak til Statsforvalteren.

Statsforvalteren vurderer at det ikke er tilstrekkelig at Hoberg skole informerer kun foreldrene om retten til å melde sak til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke ivaretar sin aktivitetsplikt.

Kommunen har kommentert dette kontrollspørsmålet i foreløpig rapport.

Stange kommune viser til i sine kommentarer til foreløpig rapport, at barna ved Hoberg skole representeres ved sine foreldre. Dette er Statsforvalteren enig i. Derimot oppstiller ikke loven aldersgrenser for informasjon, og det betyr at alle barn skal ha informasjon om muligheten til å melde sak til Statsforvalteren. Alle barn og unge har rett til å få tilpasset informasjon og bli hørt i saker som vedrører dem. Dette gjelder uavhengig av alder eller forutsetninger. Vi vil understreke at et slik informasjonsarbeid må tilpasses målgruppen og vi vil henviser til Udir sine sider for informasjon.

Statsforvalteren omgjør dermed ikke sin konklusjon på dette kontrollspørsmålet.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalterens konklusjon er at Hoberg skole informerer foreldre om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten, men at skolen ikke informerer elevene, jf. forvaltningsloven § 11 og opplæringsloven § 9 A-9 første ledd.

5. Våre reaksjoner

5.1. Pålegg om retting

Vi har funnet at dere ikke overholder regelverket på alle områder. Vi pålegger dere derfor å rette opp følgende forhold, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven § 30-4:

Del 1 - Plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å følge med og gripe inn, varsle, undersøke og sette inn tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§ 9 A-2, 9 A-3 og 9 A-4. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen

1. sikrer at alle som jobber på skolen varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø, og dokumenterer det de ansatte gjør for å varsle (se pkt. 2.4).

Del 2 - Plikten til å straks varsle, undersøke og sette inn tiltak dersom en som jobber på skolen, krenker en eller flere elever

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til straks å varsle, undersøke og sette inn tiltak ved mistanke eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, jf. opplæringsloven §§ 9 A-3, 9 A-4 og 9 A-5. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen

2. sikrer at alle som jobber på skolen, varsler rektor dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen, har krenket en eller flere elever, eller at de varsler direkte til skoleeieren dersom mistanken gjelder en i skoleledelsen (se pkt. 3.1).
3. sikrer at saken undersøkes tilstrekkelig grundig dersom de får mistanke om eller kjennskap til at en som jobber på skolen har krenket en eller flere elever (se pkt. 3.4).

Del 3 - Plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak

Kommunen må sørge for at skolen oppfyller plikten til å gjennomføre, evaluere og tilpasse tiltak for å sikre at elever har et trygt og godt skolemiljø, jf. opplæringsloven §§

9 A-3, 9 A-4 og 9 A-9 og forvaltningsloven § 11. Kommunen må i den forbindelse se til at skolen

4. informerer elever og foreldre om at de kan melde saken sin til Statsforvalteren dersom de mener at skolen ikke oppfyller aktivitetsplikten (se pkt. 4.6).

5.2. Oppfølging av påleggene

Dere skal iverksette tiltak for å rette brudd på regelverket umiddelbart. Når påleggene er rettet, skal dere erklære at retting er gjennomført og redegjøre for hvordan dere har rettet.

Frist for innsending er 15.03.2021. Vi vil ikke avslutte tilsynet før dere gjennom erklæringen og redegjørelsen har vist at påleggene er rettet.

6. Dere har rett til å klage

Tilsynsrapporten er et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dere kan klage på enkeltvedtaket.

Hvis dere klager, må dere gjøre det innen tre uker. Fristen gjelder fra beskjed om brevet har kommet frem til dere, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Dere sender klagen til Statsforvalteren. Vi har muligheten til å omgjøre vedtaket. Hvis vi ikke er enig med dere, sender vi klagen til Utdanningsdirektoratet som avgjør saken.

I forvaltningsloven § 32 kan dere se hvordan dere skal utforme klagen.

Dere kan be om at vi ikke setter i verk vedtaket før klagefristen er ute, eller klagen er endelig avgjort av Utdanningsdirektoratet, jf. forvaltningsloven § 42.

Dere er part i saken og har rett til innsyn i sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven § 18.

7. Vedlegg – liste over dokumentasjon

Følgende dokumenter inngår i dokumentasjonsgrunnlaget for tilsynet

- Egenvurdering i RefLex, levert av rektor, to lærergruppe og en gruppe andre ansatte
- Kopi av fire konkrete skolemiljø saker som er behandlet ved skolen med tilhørende dokumentasjon
- Skolens håndbok for ansatte, inkludert rutinen «Å høre til»
- Skolens informasjon til foreldre om tema skolemiljø
- Mal for aktivitetsplan
- Mal for relasjonskartlegging ved skolen
- Internkontrollskjema
- Tilbakemelding med kommentarer til foreløpig tilsynsrapport

Det ble gjennomført stedlig tilsyn på Hoberg skole den 29.10.20. På grunn av situasjonen knyttet til den pågående korona-pandemien, så ble intervjudagen gjennomført via Teams. Vi snakket med rektor, totalt seks lærere og tre øvrige ansatte. I tillegg har vi hatt en samtale med en gruppe på fire elever. Det ble gjennomført en oppfølgingssamtale med rektor den 16.11.20, hvor vi avklarte enkelte spørsmål knyttet til våre observasjoner.

Mette Lunde Caspersen
Tilsynsleder

Ellen Rydjord
Seniorrådgiver